

**Landsbygds- och
infrastrukturdepartementet**

LI2025/01122

Datum

2025-08-27

Diarienummer

Ä 2025-1365

Remissvar - Kreditgarantier för lån till anordnande av nya bostäder i etablerings- och omställningskommuner

Tillväxtverket arbetar för konkurrenskraftiga företag och hållbar utveckling i alla delar av Sverige. Det gör myndigheten genom att skapa förutsättningar för stärkt konkurrenskraft, ökad innovation, stärkt omställningsförmåga och en hållbar utveckling i hela landet. Myndigheten arbetar inom tre politikområden - den regionala utvecklingspolitiken, landsbygdspolitiken och näringspolitiken - som är ömsesidigt förstärkande.

Remissvaret är skrivet utifrån dessa utgångspunkter.

Sammanfattning

- Förstärkning av bostadsförsörjningen i etablerings- och omställningskommuner är positivt och efterfrågat
- Överväg att nyttja LA-regioner, lokala arbetsmarknadsregioner, i stället för FA-regioner, funktionella analysregioner.
- Regionerna bör ha en mer aktiv roll i beslutsprocessen tillsammans med länsstyrelsen
- Utpekande av etablerings- och omställningskommuner skulle kunna nyttjas i fler sammanhang men behöver då bedömas transparent och med ett nationellt perspektiv

- Dra nytta från tidigare utvärdering av kreditgarantier i den kommande processen

Bostäder för en hållbar regional utveckling

Bostadsförsörjning är en avgörande faktor för hållbar regional utveckling och svensk konkurrenskraft. Bristen på bostäder utgör ett betydande hinder för både privatpersoners möjlighet att välja bostadsort och företagens förmåga att rekrytera och behålla rätt kompetens. Detta påverkar särskilt små och medelstora företag, där kompetensbrist är det största tillväxthindret i hela landet¹. Tillgång till bostäder är därför en nyckel för att säkerställa att rätt kompetens finns på rätt plats i rätt tid. Utmaningarna på bostadsmarknaden försvårar inte bara individers livsval utan även företagsetablering och expansion, särskilt i kommuner där nyindustrialisering och samhällsomvandling pågår. I Norrbottens och Västerbottens län, där Tillväxtverket har ett regeringsuppdrag att samordna det nationella arbetet, har bostadsförsörjning identifierats som en av de mest kritiska utmaningarna. Förutsättningarna skiljer sig åt mellan olika delar av landet, men behovet av fungerande bostadsmarknader är gemensamt för både städer och landsbygder.

Tillväxtverket är positiv till insatser som kan bidra till ökat bostadsbyggande i kommuner som påverkas av etableringar och samhällsomvandling. Vi ser ett stort behov av att stärka bostadsförsörjningen i dessa områden för att möjliggöra en hållbar regional utveckling och förbättrad kompetensförsörjning.

Funktionella analysregioner, FA-regioner

Tillväxtverket arbetar aktivt och har nyligen uppdaterat Sveriges FA-regioner², funktionella analysregioner. Vi saknar dock motiv till varför just FA-regioner väljs som underlag för bedömning för garantiförordningen framför exempelvis LA-regioner³, lokala arbetsmarknadsregioner. Trögrörligheten i FA-regioner lämpar sig för långsiktiga analyser för regional utveckling. LA-regioner uppdateras mer löpande och har därför en större möjlighet att anpassa sig snabbare efter förändrade bosättnings- och pendlingsmönster. För mindre kommuner är det särskilt viktigt att ha tillgång till relevanta beslutsunderlag som tydligt visar syftet och målsättningarna med förordningen, särskilt i situationer där etableringar eller omställningar kan påverka kommunens tillhörighet till en funktionell region.

Tillväxtverket saknar också analys och konsekvensbeskrivning till varför FA-region avses nyttjas istället för LA-region. Enligt förslaget ska garantierna gälla i 8 år. FA-regioner uppdateras vart 10:e år. LA-regioner uppdateras löpande varje eller vart annat år.

Nya arbetsuppgifter för länsstyrelserna

Tillväxtverket konstaterar att förslaget ger länsstyrelsen nya och utökade uppgifter.

Det är därför viktigt att länsstyrelserna har tillräckliga resurser för att ansvara för utpekandet av etablerings och omställningskommuner, såsom föreslås i promemorian.

De faktorer som anges som bedömningsgrund i promemorian är i sig relevanta. Samtidigt finns en risk att olika länsstyrelser gör varierande tolkningar och

¹ [Bristen på kompetens fortfarande största tillväxthindret - Tillväxtverket](#)

² [FA-regioner - Tillväxtverket](#)

³ [Funktionella regioner och kommungrupper](#), SCB

bedömningar, vilket kan leda till bristande likvärdighet i processen. Underlagen som föreslås ligga till grund för utpekandet är delvis framtagna av externa aktörer, och delvis av länsstyrelser som erhållit särskilda medel för att hantera omställningsfrågor. Detta innebär att förutsättningarna för analys och bedömning kan skilja sig åt mellan länen.

Tillväxtverket anser därför att bedömningskriterierna bör utvecklas och förtydligas, i syfte att säkerställa en enhetlig och transparent tillämpning och samtidigt bör länsstyrelserna tillföras resurser för att kunna fullgöra de nya uppgifterna på ett rättssäkert och effektivt sätt.

Regionalt utvecklingsansvar

Regionernas ansvar och arbete kopplat till etablerings-, företagsstöd, kompetensförsörjning, infrastruktur och inte minst regional utveckling som helhet måste beaktas tydligare i utpekandet av etablerings- och omställningskommuner. Att bara löpande informera regionerna och erbjuda möjlighet att delta i arbetet i synnerhet då företagsetableringar eller företagsexpansioner, kan få stora effekter på efterfrågan på arbetskraft, befolkningstillväxt och behov av bostäder måste betraktas i ett regionalt utvecklingspolitiskt perspektiv.

I tidigare statliga utredningar exempelvis kopplat till Bostadsplaneringskommittén⁴ har regionernas roll kopplat till regional utveckling lyfts tydligare, i synnerhet kopplat till just bostäders relevans för näringslivets utveckling utöver kollektivtrafik och infrastruktur.

En kontinuerlig dialog som kan leda till att förbättrad samordning av kommunal planering och regionala utvecklingsfrågor såsom näringslivsutveckling och bostadsmarknaden förutsätter ett aktivt deltagande av de regionalt utvecklingsansvariga aktörerna. Vi anser att regionerna ska remitteras eller formellt inbjudas att lämna sina underlag inför länsstyrelsens beslut om etablerings- och omställningskommuner. Inte minst för transparens i den beslutfattande myndighetens beslutsprocess.

Ytterligare utveckling av begreppet etablering- och omställningskommun

Ett utpekande av etablerings- och omställningskommuner skulle kunna användas även vid andra sammanhang och stödinsatser som inte är kopplat direkt till bostadsbyggande. Denna promemoria föreslår att begreppet endast används för kreditgarantier för nya bostäder men om begreppet etablerings- och omställningskommuner skall nyttjas även i andra sammanhang behöver kriterierna utvecklas för att kunna tillämpas transparent även i nationella sammanhang. En jämförelse kan göras med t ex Net-Zero Industry Act som bland annat innebär att utpekade företag erhåller snabbare tillståndprocesser och finansiell rådgivning.

Tillväxtverket anser därför att arbete med att ta fram etablerings- och omställningskommuner bör hanteras med ett transparent och bredare perspektiv med fler inblandade aktörer samt att de länsstyrelser, regioner och myndigheter som är berörda får särskilda medel för uppgiften.

Tillväxtverket rekommenderar också att begreppet etablerings- och omställningskommun vidgas från att enbart innebära en konsekvens av

⁴ [En ny regional planering – ökad samordning och bättre bostadsförsörjning - Regeringen.se](#)

företagsetablering eller expansion. Även statliga etableringar kan vara aktuella i kommuner som medför samma utmaningar för bostadsförsörjningen.

Svårighet att bedöma effekten

Vill vi lyfta att vi i dagsläget saknar underlag för att kunna bedöma vilken faktisk effekt det föreslagna systemet med kreditgarantier kan få på bostadsbyggandet. För att kunna göra en mer träffsäker bedömning behövs ytterligare analys av hur garantierna är tänkta att fungera i praktiken, samt vilka aktörer som förväntas använda dem och under vilka förutsättningar.

Tillväxtverket ser positivt på att staten tar ett aktivt ansvar för att möjliggöra bostadsbyggande i regioner där marknaden inte själv klarar av att bära risken. För att garantin ska bli ett effektivt verktyg krävs dock att den utformas med hänsyn till tidigare erfarenheter och att den implementeras med stöd, tydlighet och flexibilitet.

Som avslutning informerar vi om att i rapporten *"När EU garanterar skulden"*⁵ har Tillväxtverket sammanställt kunskap och erfarenheter kopplat till hur kreditgarantier använts i praktiken. Denna rapport kan nyttjas vid kommande arbete med utformning, implementering samt uppföljning.

Beslut i detta ärende har fattats av Kristina Zetterström, avdelningschef Regioner. Johanna Stenberg, Isaac Karlsson, Gustaf Rehnström, Andreas Backfolk och enhetschef Marina Gregorsson har deltagit i handläggningen. AnneLie Granljung har varit föredragande.

Kristina Zetterström

AnneLie Granljung

⁵ [När EU garanterar skulden - Tillväxtverket](#)